

ALLA STEG AV TÅGET

Av Inge Baeckström, Harads

Alla har nog en del särskilt starka minnesintryck från ungdomen, kanske bara vad någon sagt, en kort mening. Något som biter sig fast för lång tid.

Här ett minne från 2:a världskrigets tid:

Jag var 13 år. Mamma och några av hennes väninnor var med i lottakåren. De hade ett slags grå uniformer med snygga emblem och skulle assistera vår reguljära krigsmakt.

En dag hade de i uppgift att servera mat vid ett tåg med sårade tyskar från Norge. Jag följde med i militär transport till Gullträsk. Lottorna ordnade bord med utspisning i god tid.

Lottan Valborg

Så kom då D-loket med kraft från Porjus och en rad personvagnar. Stannade gnisslande vid stationen.

Unga killar, de flesta ännu i slitna uniformer kom utklivande, tystlåtna. En del av dem med kryckor, en del med bandage på huvudet eller andra ställen, en del med bara ett ben eller en arm. Några såg oskadade ut.

Två soldater bar ut en grund öppen trälåda, kanske 80 cm lång, som de ställde upp lutad mot en stolpe.

I lådan låg en ung man med ganska runt ansikte, stora ögon och mörkt lockigt hår. Han hade bara stumpar till armar och inga ben heller.

Hans kompisar turades om att mata honom med en sked. Bilden av den unga invaliden och hans kamrat knäböjande med soppmuggen sitter ganska obleknad kvar efter mer än 60 år.

Dagen efter denna erfarenhet blev man förstås snart absorberad igen av kompisar, skola, kojbygge och flygmodeller. Soldaten försvann en tid i det halvt undermedvetna. Krig – äh, vadå?

Men bilden försvann inte, den återkom med skärpa i vuxen ålder, och då kunde man en del om kriget. Vad mötte den stympade i ett sönderbombat Tyskland?

Jag växte nog lite den gången 1944. Jag tyckte att smågrabbarna var löjligen när dom sprang omkring med knallpulver och skrek ”pang pang du ä dö!”

Historien berättar om nationalstaternas dödsstrid mot varandra under hundratals år i Europa. Därför har jag kommit att högakta män som Robert Schuman och Jean Monnet, de som initierade EU:s fredstanke – och efterföljarna som grundade den.

Det finns inte bara maktgalna härskare, det finns också ledare med stor insikt och god vilja.

En del av mina övertygelser härrör kanske från Gullträsk 1944.

*Sjukhuståg med sårade tyskar på väg söderut. Mellan Järvsö-Lörstrand.
Bildkälla: Sveriges Järnvägsmuseum*